

KUKÁTKO

ZPRAVODAJ XVII. NÁRODNÍ PŘEHLÍDKY
AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO DIVADLA PRO DĚTI

Listopad 1998

č. 2

630 HODIN A 200 PŘEDSTAVENÍ ZA PĚT LET

Jak jsme zjistili, po závěru dnešního posledního představení Kolo se zlatými ráfky v podání kolektivu ZUŠ Prostějov, se bude konat slavnostní vyřazení absolventů kurzu praktické režie. Pro lepší informovanost jsme se zeptali na několik otázek ohledně zmíněného kurzu PhDr. Milana Strotzera z Artamy Praha.

Co to vlastně kurz praktické režie je?

Jedná se o dlouhodobé vzdělávání divadelních režisérů pro potřeby amatérských souborů. Tento kurz začal na přehlídce venkovských souborů ve Vysokém nad Jizerou v roce 1993. Kurz probíhal formou dvou soustředění do roka – vždy deset dní právě ve Vysokém a pak na Jiráskově Hronově. Tímto způsobem to běželo až do letošní Popelky. Letošní Popelka je navíc. Jedná se o dvanácté soustředění kurzu, ve kterém bylo odučeno minimálně 630 hodin. Ti absolventi, kteří absolvovali kurz celý, viděli více než 200 představení a rozborů k nim. Jedná se tedy poměrně o dost poctivé vzdělávání. Z celkového počtu zhruba padesáti lidí, kteří se různé proměňovali, zůstalo ke dvacítce režisérů. Výsledkem kurzu je více jak patnáct absolventských představení. Většinu jsme jich uvedli na přehlídkách počínaje Hronovem, Vysokým nad Jizerou a poslední tři představení jsme umístili na rakovnickou Popelku.

Na letošní Popelce se roznášejí zvěsti o slavnostním uzavření kurzu...

Protože se skutečně jedná o poslední soustředění, ihned po pátečním představení jedné z absolventek kurzu Hany Kotyzové chceme udělat slavnostní vyřazení. (smích) Něco jako v Karolinu. Předáme posluchačům modré a červené diplomy, čímž bude kurz ukončen. Absolventi budou mít certifikáty, které je svým způsobem k ničemu neopravňují, protože nejsme státní škola. Na druhou stranu existují pracoviště, kde se certifikáty tohoto typu kvalifikačně zohledňují.

Kurz tedy končí. Bude následovat nějaký další stejného typu?

Počítáme, že při příštím ročníku Krakonošova divadelního podzimu ve Vysokém začne další běh. Pravděpodobně nebude pětiletý, protože se ukázalo, že se jedná o příliš dlouhou dobu. Pět let kurz trval z toho důvodu, že se sešel kolektiv, který tak dlouho chtěl dělat a sám si vymýšlel, co by ještě mohl znát navíc. Předpokládám, že následující kurz bude na tři nebo čtyři roky.

Jan Švácha

STŘÍPKY

V programové brožuře došlo ke dvěma chybným informacím:

1. U souboru Mladá scéna Ústí nad Labem má být správně uvedeno telefonní číslo 047/5500319.
2. V programové brožuře na str. 4 je u představení HAVRANE Z KAMENE 6. 11. od 14.00 hodin uvedeno kino Lužná. Správně má být sál Kulturního centra.

UPOZORNĚNÍ

Rozborový seminář
k představení Čarovné tóny
se koná v sobotu
7. listopadu 1998
od 20.00 hodin.

NA PRANÝŘI

Spolek divadelních ochotníků v Braníku Praha

Princezna ze mlejna

Divadelní adaptací komerčně veleúspěšné filmové pohádky PRINCEZNA ZE MLEJNA nás na letošní rakovnické Popelce uvítal Spolek divadelních ochotníků v Braníku Praha. Předloha zprvu strukturována jako filmový scénář nezapře svůj původní účel. Počítá totiž zásadně s tím, že kamera a především střih dodají poměrně statickým dialogem atmosféru a temporytmus. Divadlo však není velkým přítelem státnosti a předpokládá od autora zejména dobře napsané dramatické situace, ve kterých mohou jednotlivé postavy jednat, tedy realizovat vztahy. To se však autorovi převodu plně nezdařilo. Zvláště dialogy mlynáře a Elišky trpí mnohmluvností a jejich jednání není dostatečně motivováno (například není zřejmý důvod mlynářovy podmínky pro Elišku, aby si našla ženicha, což je zápleтка pro celou druhou polovinu hry, apod.).

Režie (stejně jako autor scénáře Vratislav Marek) zvolila pro jevištní realizaci jemnou nadsázku, která měla podtrhnout komičnost v předloze obsaženou a jednotlivé postavy byly vedeny v jisté stylizaci. Režijně-scénografické řešení inscenace vycházelo z využití točny jako prostředku, který umožňuje rychlé změny prostředí a oponky, která naznačuje další prostředí. Absence jasného a čitelného způsobu použití těchto scénografických prvků ovšem způsobila zhoršenou orientaci v ději. Nedůsledně napsané a nedůsledně režijně budované dramatické situace pak zamlžovaly i některé základní vztahy mezi postavami. To se týká především ústřední dvojice Eliška - Jindřich, neboť nebylo patrné, kdy a proč Jindřich poznal, že pravou „princeznou“ je Eliška a kdy se k ní jeho chování proměnilo. Stejně tak samotná inscenace neopodstatnila funkčnost postavy čarodějnice v pohádce.

Po herecké stránce jsme se setkali s kvalitním a vyrovnaným kolektivem, který ve ztvárnění postav v drtivé míře nepřekročil míru vkusu, což u pohádek tohoto typu nebývá až tak samozřejmé. Nejdále herecky došli R. Trtík (Jindřich), D. Bouzková (Eliška) a J. Prcharová (Vodník).

Přes uvedené problémy a nedostatky je pravda, že branickému souboru se podařilo divadelními prostředky sdělit základní téma pohádky o nalezení lásky kolem nás. A to je téma, o jehož naléhavosti a potřebnosti není pochyb. A pokud je zmíněné téma jednou z příčin komerčního úspěchu filmové Princezny ze mlejna, zaplat Pánbůh za to.

Milan Schejbal

NA PRANÝŘI

Ochotnický spolek Divadlo Hanácké obce Prostějov

Podivné příběhy pana Pimpipána

Alfréda Radoka a Marie Tesařové v polovině 60. let uvedlo tehdejší Divadlo Jiřího Wolkra a byl to významný průlom do konvenční podoby divadla pro děti. V návaznosti na hnutí malých divadel i na vzmach původní dramatiky pro dospělé je tu v proudu hravých fantastických proměn uvolňována tvárná síla divadelní scény, nezávislá na literatuře. Příběh Pimpipána upomíná samozřejmě na situaci a náladu „absurdistanu“ totality, ale v popředí je čistá radost ze hry fantazie, ze hry jako takové.

Souboru Divadla Hanácké obce z Prostějova slouží výběr tohoto textu ke cti - je to jedna z nesporných kvalit, kterými divadlo pro děti jinak zrovna neoplývá. Zároveň je to dost rizikový úkol: text vyžaduje maximálně výrazné a bohaté scénické dotváření.

Koncepce scénografická, některé herecké výkony - Čaroděj, Frninka i některé živé scény svědčí o tom, že si soubor byl vědom, jaký styl hra potřebuje. Ale správné tušení zkomplikovala snaha podat některé situace jako „doopravdy“, příběh jako pravděpodobný, z toho vznikly stylové nedůslednosti, rozvláčnost některých dialogů. Jednou z hlavních příčin, proč inscenace ztrácela náboj veselosti, byla postava Kozy Lízy málo výrazná v „kozím“ charakteru zvířete tradičně mazaného, drzého a zvědavého. Vtip toho, že vše rozjede a nakonec vyřeší právě koza, se vytratil.

I tak představuje inscenace Prostějovských kousek dobré, zaujaté práce, věnované dětskému obecnství.

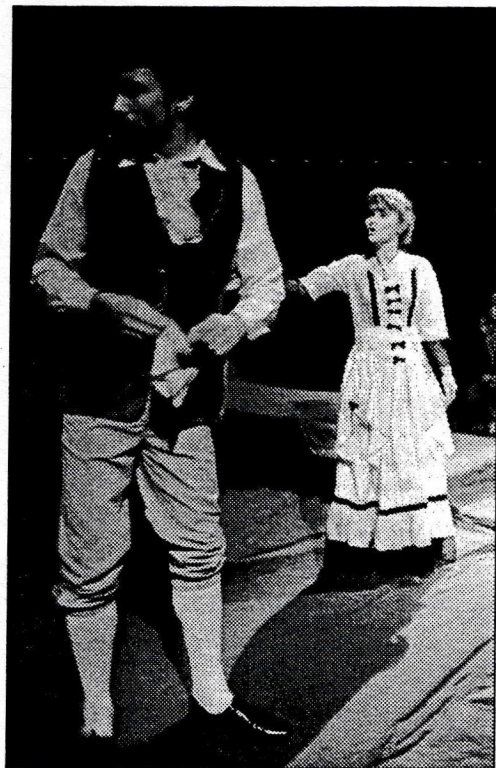
Alena Urbanová

Báchorka o lípě

Úprava a režie Petr Haken

NA PRANÝŘI

Příznějme interpretům, že se pokusili vyrovnat se s odkazem české klasiky. Zvolili si text Lucerny, o jehož strukturu se mohli opřít, a jali se jej stříhat a škrtnout a skládat do nové kompozice. To je zajisté možné a správné za předpokladu, že všechny úpravy a zásahy vedou k novému významu a smyslu, který je, aspoň v rovině myšlenkové, důstatečný předloze. Tedy, vznikne nová, opodstatněná kvalita. Pokus lze do jisté míry uznat, neboť jim šlo o evokování kořenů země, gruntu, kam náležíme. Ovšem stalo se tak pouze v rovině racionální a formální, ale ne jevištní, obrazové. Jednak se proměna realistické struktury udála jen částečně, a především se omezila na

první část, zatímco druhá, kromě škrtnutí, respektovala autora. Jeden příklad za všechny. Hanička se stává symbolem lípy, symbolem země samé, ale aby se vůbec mohlo o symbolu hrát, zůstaly zachovány reálné motivy její podřízenosti vrchnosti coby sirotka. K tomu ovšem její propojení s lípou, sounáležitost, byla režijními a hereckými prostředky poněkud nešťastně zašmodrchána. Jistě, dostáváme další signály, především ve verbálních odkazech s družinou škřítků, ale na divadlo je to dost málo. Inskenační výkladový princip pak vyvolal otázku, zda vůbec nějaká dramatická postava (ani ne dramatická osoba, vyjma vodníka Michala), má cíl. Zda něco chce a potřebuje natolik, že vytváří pro sebe a ostatní postavy dramatické situace. Další otázník je, jak chápat happening, který se několikrát uděje. Zda jako volný, náhodný „postmodernismus“, nebo logické vyústění scénického dění, dění motivovaného obrazností. A otázek by bylo mnoho, milý Horáci!

Dále by bylo vhodné se zaměřit na verbální projev, a to jak po smyslu vět jako nositele prosté informace, tak po smyslu, co dalšího lze slovy vyjádřit, co je pod informací ukryto. S tím souvisí i scénografické definování dramatického prostoru hry, a prostoru dramatu - zaujímání vztahů herce ke scéně, to jest pojmenování prostoru, kdeže se to nacházíme.

Vladimír Zajíc

Posel z ráje

Názory nejmenších

Zcela určitě nejmladšími diváky úvodního představení v Lužné „Princezna ze mlejna“ byly děti z místní mateřské školy. Zeptali jsme se na jejich bezprostřední dojmy:

Děti, jak se vám líbilo představení?

Mně se líbilo všechno.

Jak tam zpívali.

Písničky byly hezké a muzika.

Ten vodník s čertem, jak spolu mluvili.

Která postava byla nejlepší?

Asi ta princezna ze mlejna.

Znali jste tu pohádku?

Ano, já ji znám.

Já taky, z televize.

A proč pláčeš, ty ses bála? A koho?

Nebála.

Tak proč pláčeš?

Protože už je konec.

Ptáme se paní ředitelky

Stanislavy Melčové:

Jak jsou děti z vaší školky zvyklé na živý divadelní projev?

Máme velice málo příležitostí k návštěvě živého divadla, takže si zveme občas divadlo do školky, ale to jsou pouze malé loutkové formy. Zcela výjimečně se nám podařilo zajet do Prahy na Hurvínka, například zrovna včera, to je pak pro nás obrovský zážitek. Takového představení jsme viděly vlastně dnes poprvé a pře-

kvapilo mě, jak hluboce děti zaujalo. Protože nejsou zvyklé na živé herce, nečekala jsem, že si po celé představení udrží zájem a trpělivost.

Ve školce také zkoušíte určité prvky dramatické výchovy, ne?

Snažíme se hrát tvořivé hry a dramatizovat, většinou jen jednoduché formy, jenom to, co je baví. Hlavní překážkou je jejich ostych. Ještě se stydí jiných dětí i dospělých, vystupují pouze před rodiči.

Takže jste spokojeni, že u vás v Lužné můžete vidět hru pro děti?

Jsmo. Strašně rádi. Jen kdyby to bylo častěji.

Zdeněk Brůžek

HARMONOGRAM

DNES

ZÍTRA

8.00 HOD. KINO LUŽNÁ

Příprava představení Divadelního souboru Žďár nad Sázavou

9.30 HOD. KINO LUŽNÁ

Představení Divadelního souboru DK Žďár nad Sázavou

POHÁDKA O LÍNÝCH STRAŠIDLECH

10.00 HOD. SÁL KC

Příprava představení Malé scény ZUŠ Zlín

12.00 HOD: VESTIBUL KC

Příjezd souboru M. Kovaříkové z Českého Těšína

12.30 HOD. ZŠ LUŽNÁ

Rozborový seminář představení
POHÁDKA O LÍNÝCH STRAŠIDLECH

14.00 HOD. SÁL KC

Představení Malé scény ZUŠ Zlín

HAVRANE Z KAMENE

15.30 HOD. SÁL KC

Příprava představení Malé scény ZUŠ Zlín

17.30 HOD. SÁL KC

Představení Malé scény ZUŠ Zlín

MUŠKETÝŘI ZE IV. B

18.00 HOD. VESTIBUL KC

Příjezd DS Mladá scéna Ústí nad Labem

19.00 HOD. KINO LUŽNÁ

Příprava představení Mladé scény Ústí nad Labem

20.00 HOD. VESTIBUL KC

Rozborový seminář představení
HAVRANE Z KAMENE
a MUŠKETÝŘI ZE IV. B

20.00 HOD. SÁL KC

Příprava absolventského představení Hany Kotyzové
z Prostějova

22.00 HOD. SÁL KC

Absolventské představení posluchačky kurzu praktické režie
Hany Kotyzové z Prostějova

KOLO SE ZLATÝMI RÁFKY

8.00 HOD. VESTIBUL KC

Příjezd Divadelního souboru Scéna Kralupy nad Vltavou

8.00 HOD. SÁL KC

Příprava představení DS Scéna Kralupy nad Vltavou

8.00 HOD. KINO LUŽNÁ

Příprava představení DS Mladá scéna Ústí nad Labem

10.00 HOD. SÁL KC

Představení divadelního souboru Scéna Kralupy nad Vltavou

POPELKA

11.30 HOD. SÁL KC

Příprava představení LDO - ZUŠ Valašské Meziříčí

12.00 HOD. VESTIBUL KC

Rozborový seminář představení
POPELKA

14.00 HOD. SÁL KC

Představení LDO - ZUŠ Valašské Meziříčí

DLOUHÁ STRÁPATÁ

15.00 HOD. VESTIBUL KC

Rozborový seminář představení
DLOUHÁ STRÁPATÁ

16.30 HOD. KINO LUŽNÁ

Představení DS Mladá scéna Ústí nad Labem

ČAROVNÉ TÓNY

18.30 HOD. SÁL KC

Příprava absolventského představení Marcely Kovaříkové
z Českého Těšína

19.45 HOD. VESTIBUL KC

Rozborový seminář představení
ČAROVNÉ TÓNY

21.00 HOD. SÁL KC

Absolventské představení posluchačky kurzu praktické
režie Marcely Kovaříkové z Českého Těšína

BAJKY